

Johanna Elomaa

Rosalisa

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Romaani on saanut tukea Suomen Kirjailijaliitolta,
Otavan Kirjasäätiöltä sekä Oskar Öflundin säätiöltä.

© Johanna Elomaa ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-49995-4

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2025

*Eerolle,
joka kuulet sydämeni äänen.*

ENSIMMÄINEN OSA

I.

Siru

JUHLASALI OLII IKKUNATON ja sen ilma tunkkainen. Siru istui kovalla penkillä yllään rubiininpunainen silkkimekko ja kasvoillaan väkinäinen hymy. Ihmiset ympärillä liikehtivät levottomina ja oikoivat epämukavia asujaan. Tyllit kahisivat ja kenkien korot raapivat lattiaa.

Siru vilkaisi salin seinällä olevaa kelloa.

Varttia yli yhdeksän.

Kymmeneen oli kestävä. Sen jälkeen kehtaisi lähteä.

Hän yskäisi kämmenensä syrjään, työnsi kädet reisien alle ja oikoi ryhtinsä. Tennarit puristivat nilkoista ja Siru suoristi jalkansa edessä olevan tuolin alle.

Vapinan tunsu jo, mutta se ei ollut vielä silminnäkävää. Ehkei takana istuva kollega erottaisi, miten hikinoro valui pitkin rankaa ja teki selän notkoon lammikon.

Oli äkkiä hankala hengittää. Siru veti ilmaa suun kautta ja hankäisi kaiken ulos. Keuhkot painuivat kasaan kuin ruttuinen haitari.

Kunto oli romahtanut kevään aikana. Pienikin ponnistus sai lihaksen taistelemaan liikettä vastaan. Ylämäki tai harppaus vesilätäkön yli ja keuhkot muuttuivat veteliksi ruumissäikeiksi.

Toisina aamuina Siru jäi kotiin. Hän makasi pitkän päivän sängyssä ja uskotteli itselleen, että kyse oli kehoon kasautuneesta kuorimituksesta. Levottomat oppilaat ja heitä jumaloivat vanhemmat. Ihmisvaje ja kasvavat vaatimukset saivat sydämen rytmin sekoamaan.

Siru oli työssään liian joustava. Liian kiltti. Koko elämä oli ollut sellaista. Suurten asioiden keskellä hänen piti olla mahdollisimman pieni. Helppo ja huomaamaton.

Nyt stressi oli saanut yliotteen. Mutta hän tokenisi levolla. Lääkkeet kyllä riittäisivät.

Silti peiliin katsoessaan Siru näki itsestään uudenlaisen version, reunoista rispaantuneen. Safiirinsinisistä silmistä oli kadonnut värikerros ja katse oli samaa. Roudanvalkeat hiukset laskeutuivat harteille kiillottomina ja takkuisina.

Hän oli odottanut kesää ja sen mukanaan tuomaa pitkää lomaa kuin lapsi. Hän kiertäisi saaret Helsingin edustalla ja söisi mansikat marjakioskeista. Hän loikoilisi nurmilla ja kävelisi Kaivopuiston rantaa Kauppatorin tivoliin ja uisi altaassa meren yllä.

Nyt hengenahdistus pakotti huohottamaan ja iho oli kylmän nahkea.

Vieressä istuva kollega kysyi oliko Siru kunnossa. Mies katsoi häntä puolikuun mallisten lasiensa yli ja liikehti levottomasti.

– Näytät aivan kalpealta. Hakisinko vesipullon? Siru pudisti päätänsä. Pakotti kasvoilleen hymyn.

Aina hän oli kalpea. Keskikesälläkin.

Hän oikoi mekkonsa helmasta olemattomia ryppyjä. Irrotti silkki-kankaasta valkean hiuksen ja pudotti sen maahan. Kädet vapisivat niin, ettei katse voinut erehtyä.

Mies vieressä vilkuili hermostuneena ympärilleen.

– Ei tässä hätää. Vähän vain heikottaa. Suvivirsi liikuttaa joka kerta.

Siru koetti kaivaa laukustaan huulipunaa ja lisätä kasvoilleen keinoitekoista eloa. Mutta kädet tärisivät liikaa. Hän nyökkäsi miehelle ja käänsi katseensa puhujanpönttöön, josta rehtori oli juuri poistumassa. Ihmiset taputtivat eikä Siru tahtonut olla vaivaksi. Hän tunsi, miten syke laski. Miten voimat hulahtivat kehosta kuin vesi kuun kaadetusta saavista.

Hän nielaisi kuuluvasti ja veti keuhkonsa väkisin äärimmilleen. Puristi käsilaukun nahkapintaa.

Tytöt etummaisissa riveissä kuiskivat hartiat paljastavissa mekoissaan. Joku vilkutti hänelle monta riviä edempänä ja puhkesi sitten heleään nauruun.

Kun ihmiset nousivat seisomaan ja laulu alkoi, Siru yritti olla hetken kuin muutkin. Hän lauloi ensimmäisen säkeen mukana huuliaan äänettömästi liikutellen.

...kauniisti joka paikkaa koristaa kukkanen...

Rytmihäiriö sävähdytti koko kehon. Hän paleli niin, että lihakset kramppasivat. Hengitys muuttui katkonaiseksi.

– Anteeksi...

Hän työntyi ihmisten ohi rivin pätyyn. Oli päästävä ulos ja pois ennen kuin hän lyhyistyisi ja veisi ilon koulunsa päättävien lasten päivästä ja kesästä kuolemalla kesken Suvivirren.

Hän kiirehti ääneti liikuntasalista ja tilasi vahtimestarilta taksin. Koulun ovien ulkopuolella hän nojasi kätensä polviin ja huohotti jo raskaasti.

– Minne ajetaan? Päättäjäisjuhliinko menossa? taksikuski kysyi ja Siru kuiskasi, että ajetaan Meriniemen sairaalaan. – Päivvystykseen. Kiitos.

Hän nojasi päänsä ikkunalasiin ja katseli ohi vilisevien kivitalojen julkisivuja. Kortteleiden väliin jääviä kaupunkipuistoja. Koivunlehdet väpärtivät tuulessa kuin vasta siipensä avanneet suruvaipat. Kevät kosketti kaikkia muita muttei häntä.

Siru siristi silmiään ja mietti äitiään. Mitä äiti oli sanonut viimeisenä aamunaan. Kun hengitys oli ollut enää sarja huokauksia ja voimat karanneet käsistä kuin hieno hiekka tuuleen. Aamun kajossa äiti oli näyttänyt tytöltä. Sileältä ja kauniilta. Niin kuin ihmiset elämän ja kuoleman rajalla näyttävät. Ohuen hetken ajan he ovat nuoruuden kuviaan.

– Jos siristän silmiäni, saatan nähdä siivet, äiti hengähti ja katse-
li jonnekin, minne muut eivät nähneet. – Valo on silti liian kirkas.
Se sattuu silmiin näettekö sen?

Isä puristi äidin kättä ja Siru oli liian peloissaan vastatakseen.

Jos oli koko ikänsä käpertynyt varjoihin, oli vaikea nähdä valoa
missään.

Seuraavana yönä äiti nukkui pois. Siru siristi silmiään ja koetti
nähdä huoneen nurkassa seisovan enkelin. Mutta huone sulki sei-
niensä sisään ainoastaan heidät. Yhden sammuneen sielun ja kaksi
sisältä tyhjäksi kaluttua ihmiskuorta.

– Jos viitsit ajaa niin nopeasti kuin pystyt, Siru kuiskasi taksikus-
kille. Kurkku kasvatti köynnöstä nielusta henkitorveen. – Jos et py-
sähtyisi edes valoihin.

– Nyt taisit löytää oikean kaverin.

Mies hymyili niin, että valkoiset hampaat loistivat vasten lähes
mustaa ihoa. Siru painautui selkänojaan ja sulki silmänsä. Mies ja
vauhti toivat lohtua. Joku välitti.

Sairaalan pihassa kuski auttoi hänet autosta.

– Pärjäätkö sä nyt kuule? Sä olet valkoinen kuin talvi. Soitanko
mä jollekin?

Siru vakuutti pärjäävänsä, heilautti miehelle kättään ja hoippui
lasiovista sisään. Ei ollut ketään kenelle soittaa. Se oli päätös, jon-
ka Siru oli tehnyt aikaa sitten. Yksinäisyys olisi hänen kumppanin-
sa. Uskollinen ja kuolematon. Niin oli helpompaa. Määritellä itse
murheen paino. Ei antaa sen kasautua kerroksiksi muiden murheis-
ta. Sillä niin kävi aina. Sairas imi elinvoiman terveistä ja päätyi lo-
pulta kannattelemaan heitä.

Päivystysaulassa verenkierto oli niin alhainen, että jalat pettivät
ja kaksi sairaanhoitajaa riensi nostamaan Sirun jaloilleen. Hoitajat
veivät hänet tutkimushuoneeseen, jossa päivystävä lääkäri kysyi, oli-
ko hän juonut liikaa tai tarpeeksi ja oliko hän ottanut lääkkeensä.

Tuntia myöhemmin hän makasi teho-osastolla ja kuuli enää irrallisia sanoja.

Epävakaa. Omainen. Kiire.

Lääkäri kertoi hoitajalle, että aikaa oli rajallisesti. Vajaatoimintalääkkeet eivät enää tehonneet.

– Maksa- ja munuaisarvot ovat hälyttävästi koholla... Verenpaine laskee.

Siru tunsu vajoavansa pehmeään kuoppaan.

Aikataulu on mahdoton siirteelle.

Tehdään korjaava leikkaus.

Ainoa tapa pitää potilas hengissä.

Kone piippasi ja joku ravisteli häntä harteista. Siru revittiin väkisin takaisin todellisuuteen. Sänkyyn ja sairaalaan ja kriittiseen tilaan.

Lääkäri tuijotti häntä ja hipaisi korvalehteään. Vuosien aikana Siru oli oppinut tunnistamaan kasvoista ja eleistä tilansa. Nyt oli hätä.

– Mikä on olosi?

Hän oli liian voipunut vastaamaan.

– Leikkausta ei kannata pitkittää, lääkäri totesi ja kallisti kasvojaan. Se oli merkki ohuesta säälistä. Lääkäritkin olivat ihmisiä. – Verenkierto ei ole enää riittävä. Sydän ei jaksa pumpata. Se taistelee nyt henkensä edestä.

Siru kaipasi äkkiä vanhempiaan ja räpytteli silmänsä kuiviksi. Hän ei ollut koskaan nähnyt äitinsä itkevän. Niin heikko tämä ei ollut edes viime hetkinään.

– Asentaisin sydämeesi nyt apupumpun. Sen tehtävänä on hoitaa vasemman kammion työ.

Lääkäri piti pienen tauon ja kosketti jälleen korvalehteään. – Ilman sitä sinulla on aikaa muutama päivä, viikko, hyvällä hoidolla kenties kesä. Todellisuus on nyt tällainen.

Siru tuijotti lääkäriä eikä osannut sanoa mitään.

Sydämen alakärkeen liitetystä moottoroidusta apupumpusta kul-
kisi kaapeli läpi vatsapeitteiden ulkoiseen ohjausyksikköön. Siru
kantaisi sitä mukanaan vuosia, kenties loppuelämänsä. Millaista
elämää se olisi? Elämänlanka olisi monimutkaisessa laukussa, jonka
saisi irrotettua hänestä ainoastaan kirurgi.

Todellisuus oli siis tällainen.

Hän mietti opettajia ja oppilaita, jotka olivat kiiruhtaneet jo
aikaa sitten juhlasalin ovista ulos. He leikkasivat kodeissaan voilei-
päkakkuja ja kertoivat tulevasta kesästä, jonka päätteeksi Siru jou-
tuisi pettämään heidät. Se oli kestämaton ajatus ihmiselle, joka teki
aina niin kuin häneltä odotettiin.

Mutta todellisuus oli siis tällainen.

Hän teki kuolemaa. Hän lähtisi yksin ilman jäähyväisiä. Äiti ei
ollut ehtinyt saada uutta sydäntä. Ja hän oli pelkkä varjo äidistä.

Miten siitä tuli noin rimpula? Arka ja pelokas kuin päästäinen.

Siru kuuli äidin äänen, vaikka sanat eivät olleet hänelle. Aina hän
silti kuuli sen. Että hän oli heikko ja sairas eikä hänestä olisi elämälle
vastusta. Sanat olivat painautuneet vuosikymmeniä aiemmin mie-
len seinämiin eivätkä liikahtaneet sieltä mihinkään.

– Haluatko vielä jutella jonkun kanssa? lääkäri keskeytti Sirun
ajatukset ja tuijotti tätä nyt tiukasti silmiin. – Minusta meidän kan-
nattaa lähteä leikkiin saman tien.

Siru pudisti päätään ja käänsi katseensa lääkärin kasvoista. Hänen
elämänsä oli lääketieteellinen leikki. Kaikki pois piiloista. Paitsi että
hän jäisi piiloon. Hän katoaisi kuin lapsuudenkodin leikissä, jossa
piti teeskennellä näkymätöntä.

Äidin täytyi levätä. Sirun piti olla hetki pois tieltä. Kadota. Muut-
tua näkymättömäksi.

Lääkäri etsi Sirun ilmeestä tunnetta. Hätää. Pelkoa. Epäilyä.

Rimpula. Polvetkin kuin pullonkorkit.

Siru puristi silmänsä kiinni ja työnsi kaksikymmentä vuotta vanhat sanat väkisin yli mielen laidan.

– Pidemmän päälle ainoa vaihtoehto on sydämensiirto. Se on ollut tiedossa alusta saakka. Tarvitset uuden moottorin, lääkäri sanoi ja kaivoi taskustaan tärisevän puhelimen. Siru oli yksi työtehtävä muiden joukossa. – Laitetaanko siis? mies kysyi lopetettuaan puhelun ja pakotti Sirun tekemään päätöksen siitä ostaisiko lisää aikaa. Odottaisiko, että Luoja tappaisi toisen ihmisen hänen takiaan. Jatkaisi sitten kesken jäänyttä elämää.

Vastuu tuntui musertavalta.

– Tämä on vain väliaikaista. Pumppu pitää sinut hengissä ja on sinussa kiinni, kunnes uusi sydän löytyy.

Siru sulki silmänsä. Hengenahdistus löysäsi otettaan. Rytmihäiriöt laiskistuivat. Hän kuvitteli valuvansa sängyn läpi kohti lattiaa. Lattialta turvalliseen kuoppaan kuin kohtuun. Olo oli äkkiä tyyni ja mieli selkeä, Suvivirren säestämä päivä olisi kaunis kuolla. Hetken valo ympärillä oli kirkas. Siru koetti pakottaa silmänsä auki nähdäkseen saman kuin äiti. Mutta luomet olivat liian raskaat.

Miesääni jylisi, että pulssi laskee.

Potilas kuolee.

Sen jälkeen tuli hiljaista.

2.

Kolme vuotta myöhemmin

VALO POLTTI LUOMIA niin, että iho silmien verhona värisi. Melusta Siru sen tiesi, etäisestä metallin kalinasta käytävässä. Joku työnsi kärryä kauemmas, ja ääni muuttui ensin siedettäväksi ja katosi sitten kokonaan. Ja hän tiesi sen hajusta. Pistävän puhtaasta. Jos olisi kuollut ja taivaassa, haju ei olisi näin steriili ja terävä. Äänet eivät kynsisi tärykalvoja. Valo taittuisi särkevän sijaan hennon violettiin.

Siru liikahti. Jonkun oli täytynyt astua huoneeseen. Puhe oli kirjasta ja selkeää. Joku rukoili hänen puolestaan. Kenties hän teki sittenkin kuolemaa. Makasi koomassa odottamassa, että joku tekisi viimeisen ja vaikeimman päätöksen.

Ikuisuuteen ei kenenkään tarvitse kantaa ristiään.

Siru yritti nielaista, mutta kurkku oli kuiva ja tukkoinen. Suu kuin umpeen ommeltu. Hän liikutti sormiaan lakanalla kuin väsynyt pianisti, pois päin kehostaan niin, että vastaan tuli lopulta kylmä metalli. Hän hapuili mustaa laukkuja, jota oli puristanut kylkeensä vasten kolme vuotta. Apupumpun ohjausyksikköä, joka oli pitänyt hänet uskollisesti hengissä. Kesät ja talvet, valoa tulvivat kevät, jolloin teki mieli käpertyä pimeään. Jostain mieleen lipui laulu. Suvivirren säestämä päivä, jolloin hän kuvitteli kuolevansa. Edellinen leikkaus. Musta laukku ja odotus. Kolmen vuoden odotus. Puhelu, joka tuli epätoivon hetkellä. Tuttu ääni, joka kertoi, että sydän oli vihdoinkin löytynyt.

Nyt siirtoleikkauksen täytyi olla ohi. Vierellä oli joku.

Ikuisuuteen ei kenenkään tarvitse kantaa ristiään.

Puhe päättyi siihen. Ympäriille laskeutui hiljaisuus. Syke kuului tasaisena pumppauksena korvissa. Kai veren kohinaan tottuisi. Täl-
tämäkö tuntui olla elossa? Syntyä uudelleen.

Hän otti sängyn metallikaiteesta kiinni ja puristi niin tiukasti kuin jaksoi. Metalli jäähdytti, ja kun viileys nousi nyppylöiksi ihon pintaan, hän repäisi silmäluomensa auki ja tuijotti katon loisteput-
kirivistöä. Yksi valoista vilkkui. Se teki tilasta hylätynlaisen. Ei tai-
vaassa ollut rikkinäisiä valaisimia.

Hän käänsi päätään ja etsi kädellään hätänappia. Mutta silloin
ääni palasi. Se lausui sanat uudelleen. Heleä ja kirkas naisen ääni
muttei oma. Syke rinnan alla voimistui. Sydän hakkasi itseään ke-
hosta ulos. Lihas takoi rintaa kuin henkensä edestä.

Päästä pois. Kotini on muualla.

Sitten taas ääni.

Ikuisuuteen ei kenenkään tarvitse kantaa ristiään.

Pelko vyöryi ylitse kuin koski. Joku puhui hänen sisällään. Oliko
Siru jonkinlaisessa välitilassa odottamassa kuolemaa? Aina vain odot-
tamassa. Elämää. Kuolemaa. Vai oliko hän menettämässä järkinsä?

Nainen, jonka Siru nyt näki istumassa monitorin edessä, pon-
nahti seisomaan.

– Olet hereillä.

Kumiset kengänpohjat narisivat vasten vahattua lattiaa, kun hoi-
taja kiersi sängyn toiselle laidalle. Siru erotti, miten tippapullosta
putosi pisara letkuun ja sitä kautta häneen. Oliko nainen istunut
koko ajan huoneessa? Rukoillut hänelle ääneen.

Siru silmäili kehoaan. Hän tunsu itsensä ihmiskokeeksi. Yläruu-
miissa kulki johtoja. Paksu kanyyli työnty ranteeseen ja kaulavalti-
moon. Hoitaja tarkkaili monitorin lukemia ja napitti Sirun paidan
auki tarkistaakseen tahdistimen. Laite piti sydäntä käynnissä. Kun
oma sinusrytmi lopulta löytyisi, tahdistin poistettaisiin.

Siru koetti sanoa jotain, mutta ääntä ei tullut.

– Odota hetki, hoitaja sanoi.

Vuoteen viereen ilmestyi mies, joka näytti lapselta. Tämä otti Sirua käsistä kiinni, puristi ja pyysi puristamaan takaisin. Siru muisti nähneensä miehen aiemmin, hetkeä ennen leikkausta, sinnittellessään euforiassa unta vastaan. Hän oli sanonut miehelle jotain sopimatonta. Tämän iästä, ulkonäöstä, tuuheista ripsistä. Hän koetti hymyillä mutta huulet tuntuivat liian suurilta. Kuin kultakalalla.

– Miten voit? Tiedätkö missä olet? Nyökkää vain, jos ymmärrät, mies kehotti ja piti edelleen käsistä.

Siru nyökkäsi. Yskänpuuska sai keuhkot kouristelemaan.

– Anestesia lääkäri irrottaa nyt hengityspotken. Sopiiko se sinulle?

Siru tunsii hoitajan käden harteellaan. Hän katsoi naista silmiin ja nyökkäsi jälleen. Lapsenoloinen lääkäri kumartui hänen ylleen.

– Happitasot ja hengitysvireys ovat hyvät... Potilas on valmis irrotukseen.

Keho kavahti, kun lääkäri veti hengityspotken yhdellä nykäyksellä ulos. Liike laukaisi uuden yskänpuuskan ja hoitaja nosti Sirua parempaan asentoon.

– Hienosti meni, nainen totesi ja ojensi Sirulle sylkyastian. – Pidetään hetki tätä niin totut hengittelyyn ilman putkea.

Nainen asetti Sirun kasvoille happimaskin. Lääkäri silmäili monitorissa vilkkuvia lukuja.

– Otetaan kanyylin kautta perusverikokeet. Tarkistetaan verikassut ja sydänentsyymit. Sitten kuvataan. THX ja EKG. Keuhkot ja sydän. Tuttua hommaa. Sydänlääkäri tulee pian käymään. Tiedätkö, mikä päivä tänään on? mies kysyi ja hymyili silmillään. Maski peitti kasvoista valtaosan.

Siru pakotti kielen huulten väliin. Lihas tuntui liian suurelta suuhun, ja rohtuneet huulet tarrasivat toisiinsa. Olo oli epätodellinen ja painoton. Jos nyt seisoi jaloillaan, tuskin tuntisi maata jalkojen alla.

Hoitaja ojensi vesimukin. Siru hivutti päätään ylemmäs ja pakotti muovinokan suuhunsa.

– Helmikuu... Siru kuiskasi. – Kakstuhattakakskytkolme.

– Mainiota. Sinulla on tänään juhlapäivä, lääkäri sanoi ja räpäytti muutaman kerran silmiään. Siru oli varma, että mies muisti hänen tokkuraiset sanansa leikkaussalista. Nolotti. Hän tahtoi sanoa jotain, mutta lääkäri kääntyi kohti oviaukkoa, josta tumma, parransänkeään raapiva mies oli astumassa sisään.

Tuttu kardiologi käveli sängyn pätyyn ja tuijotti tiukasti silmiin. Tuijotus oli sama kuin kolme vuotta aiemmin, kun Siru oli herännyt leikkauksesta vierellään musta, kolmen kilon painoinen laukku.

Et voi jättää sitä hetkeksikään. Sinä ja laukku tullette olemaan symbioosi, jota ei voi repiä kahtia kukaan muu kuin kirurgi. Ymmärrätkö?

Mies oli kuulostanut tyylyltä ja sanat teräviltä.

Siru oli tarkkaillut miehen kasvoja. Tämä muistutti etäisesti jonkun elokuvan tähteä. Sympaattisen roolin esittäjää. Mutta mies oli kovempi. Hymytön ja ankara.

Oivallus oli iskenyt taksissa kotimatalla. Gerard Butler. *P.S. I Love You*.

– Siru, olet hereillä, Butler toisteli nyt kollegansa sanoja, ja kahvitahrasta miehen valkeassa takissa Siru päätteli, ettei todennäköisesti ollut kuollut. Taivaassa ei olisi tahroja vaatteissa. Eikä luultavasti Gerard Butlerin kaltaisia karskeja miehiä.

– Mikä vointi? Butler kysyi ja silmäili monitoria, joka piirsi Sirun elämälle ääriiviivat.

Hoitaja kertasi viime tuntien verenpainevaihtelut ja listasi lukuja, joista Siru osasi tulkita osan, muttei pystynyt päättelemään niistä todellista tilaansa.

– Ei enää hypertensiota tai iskemiaa, ei sympatikonista vastetta. Saturaatio 91, hengitysfrekvenssi 25, ei viitteitä rytmihäiriöistä. Syke rauhallinen.

Butler katsoi jälleen Sirua ja toisti kysymyksen.

– Mikä on olosi?

Siru keikautti päättään ja sulki silmänsä. Ei hän osannut määritellä vointiaan. Käytännössä katsoen se oli karmea. Selkää särki ja rintalastassa tuntui siltä kuin katujuvä olisi ajanut sitä edestakaisin läpi yön. Koko ylätorso tuntui rikkiinäiseltä. Muttei sellaista voisi sanoa ääneen. Ruikuttaa kipuja. Hän oli saanut uuden mahdollisuuden. Toisen elämän. Kunhan olo vain kohenisi, hän olisi kiitolinen. Ei ruikuttaja.

– Leikkaus meni niin hyvin kuin se voi mennä, Butler selosti.

– Operaatio kesti seitsemän tuntia. Liitännässä ei ilmennyt ongelmia. Olet saanut ensimmäiset lääkkeet leikkauksen yhteydessä. Toistaiseksi mennään suonensisäisesti. Kipulääkettä saat tarpeen mukaan, mutta annosta vähennetään asteittain.

Siru puristi karheaa lakanaa sormiensa väliin ja koetti hymyillä. Tauoton ja täsmällinen lyönti kantautui kuuloluihin. Kuin pata-
rummun matala jylinä.

Pum. Pum. Pum.

Kolme edellistä vuotta pulssin tilalla oli kuulunut heikko surina. Kuin kissan kehräys. Rintaan asennettu sydänpumppu oli pakottanut veren virtaamaan tasaisesti ilman sykäyksiä.

Hän kuuli Butlerin äänen säännöllisten lyöntien takaa.

Arvot hipovat täydellisyyttä.

Pärjääät pian jo ilman härpäkkeitä.

Sinua onnisti.

Huone pimeni ja äänet katosivat. Siru vaipui uneen.

Nainen seisoi ovensuussa. Tummat kiharat kesyttömänä sotku-
na harteilla. Suu oli kirsikanpunainen ja poskipäät korkeat. Siru ei tuntenut naista. Hän ei ollut koskaan nähnyt naista. Tämä piteli käsissään valkeaa peittoa ja käveli Sirua kohti käsiään ojentaen. Siru säpsähti hereille mutta nainen oli edelleen siinä. Asetteli kevyen

peitteen ensin jalkojen, sitten vatsan ja käsivarsien peitoksi. Lämpö levisi raajoihin. Huolenpito oli liikuttavaa. Jostain huoneeseen tuli valo, jonka väriä oli vaikea tunnistaa. Kenties aamun kajo tai illan hämy. Sinertävää. Ei. Vaalean violettia. Siru halusi sanoa jotain, mutta nainen painoi etusormen huulilleen. Ennen kuin tämä käänsi selkensä ja käveli pois, Siru erotti naisen kaulassa kiiltelevän esineen. Messinkinen avain keinui rinnalla kuin hypnotisoijan amuletti.

Ikuisuuteen ei kenenkään tarvitse kantaa ristiään.

Siru heräsi kolahdukseen. Valo oli jälleen särkevän kirkas. Liu-
kuoven raosta hän näki, miten uutta potilasta kärrättiin pitkin käytävää. Keski-ikäinen mies näytti kuolleelta mutta niin kai he kaikki tänne saapuessaan.

3.

GERARD BUTLER SEISOI sängyn päädyssä ja kyseli jälleen vointia. Mies oli jo tottunut Sirun hiljaisuuteen. Ainakaan potilas ei valittanut.

Siru veti takkuiset suortuvansa korvien taa ja loihti kasvoilleen hymyn, vaikkei pitänyt miehestä edelleenkään.

– Parempi.

Kokonaista totuutta hän ei voisi kertoa.

Hoitaja oli irrottanut aamulla virtsakatettrin, ja siksi olo tuntui aiempaan verrattuna taivaalliselta. Edellisenä päivänä hänet oli siirretty teho-osastolta sydänvalvontaan. Hengenvaaraa ei enää ollut.

Lääkäri pyyhki sormellaan puhelimensa näyttöä ja hoitaja auttoi Sirun istuma-asentoon. Siitä sängyn viereen seisomaan. Jaloissa ei ollut tarpeeksi voimaa. Ilman tukea Siru luhistuisi. Mutta sairaanhoitaja painosti. Hetki pitäisi seisoa, ettei yleiskunto romahtaisi. Pian hän joutuisi kulkemaan omin jaloin kylpyhuoneeseen ja puntarille. Jo entuudestaan mitätön paino ei saisi enää notkahtaa.

Siru seiso sängyn vierellä ja otti tuolista tuen. Butler puhui lääkkeitä. Sirun tuli niellä ne aamuin ja illoin. Loppuelämän ajan.

– Alkuun kortisonia ja kahta hylkimisenestolääkettä kahdesti vuorokaudessa. Aina samaan aikaan kahdeksalta. Se on tärkeää. Täsmällisyys ja toisto. Tästä eteenpäin elämäsi tulee rytmittämään lääkitys. Ilman sitä et selviä.

Sirun jalat vapisivat ja hän lösähti sängylle. Mies siirtyi lähemmäs ja katsoi nyt tiiviisti silmiin. Varmisti, että Siru ymmärtäisi.

– Elimistösi kokee tulokkaan vieraaksi ja käynnistää immuunijärjestelmän hylkimään elintä. Siitä syntyy hylkimisreaktio. Immuunijärjestelmän aktivoituminen on estettävä. Muuten sydän on vaarassa tulehtua. Lääkkeet heikentävät tätä immuunivastetta. Ymmärrätkö?

Siru nyökkäsi. Kaikki oli käyty läpi jo ennen leikkausta. Hän tunsi itsensä lapseksi, joka saattaisi saada virheliikkeestä selkäänsä.

– Kaikki eivät saa toista mahdollisuutta. Sinä sait.

Mies veti suunsa hymyn tapaiseksi viivaksi. Ryhti oli suora ja hartiat leveät, kämmenselät sileät ja sormet sirot. Siru kuvitteli miehen kirurgin kaapuun. Pitelemään kahta sydäntä käsissään. Vanhaa ja uutta. Rikkonaista ja ehjää. Tunsiko painoissa eron? Pysyikö silmällä erottamaan kahdesta käyttökelvottoman?

– Onko kysyttävää?

Butler teki jo lähtöä.

– Voinko saada särkylääkettä? Vähän vahvempaa.

Siru punastui. Häpeä. Se nousi jälleen vatsanpohjasta. Äiti ei uskonut lääkkeisiin vaan voikukan lehtiin. Mutta selkää särki, ja rintalasta tuntui edelleen siltä, kuin se olisi toiminut väkivaltaisen jengitappelun näyttämönä.

– Enkä nuku edelleenkään. Voitko uusia Somnorin?

Mies kysyi miten paljon unilääkettä Siru söi.

– Vain murusen iltaisin, enkä joka päivä läheskään.

Miksi hän valehteli? Häpeä.

Butlerin poistuttua Siru painautui sänkyyn selinmakuulle.

Kokonaista totuutta ei missään nimessä voisi kertoa.

Ei sitä, että rinta oli kohmeinen ja lyijynraskas. Raskaampi kuin sairaalaan saapuessa.

Ei sitä, että lohkare rintalastan alla painoi koko olemuksen kaasaan. Se säteili levottomuutta. Uudenlaista ja kipeää.

Ei hän mitenkään voisi tunnustaa, että selittämättömällä tavalla sydän oli lisännyt yhdessä yössä painoaan, eikä hänestä olisi sitä kantamaan. Hän oli kiittämätön. Joku toinen ihminen oli menettänyt henkensä. Niin että Siru voisi jatkaa elämäänsä. Jotain toista perhettä oli kohdannut sysitalven säestämä hirveä tragedia. Jonkun toisen suru oli Sirun onni. Se oli absurdia ja ajattelematonta, mutta Siru ei tahtonut tätä möykkyä rinnassaan. Hän tahtoi takaisin mustan laukun. Ystävän, johon oli nojannut liki kolmen vuoden ajan. Kyynel vierä poskelle ennen kuin hän ehti sitä estää. Huoneeseen jäänyt hoitaja kallisti hymyillen päätään. Nainen kuvitteli, että kyynel oli onnesta irronnut. Siru oli saanut toisen elämän.

4.

SÄLEKAIHDIN PUOLITTI talviaamun valon. Se teki viiston raitakuvion huoneen seinään ja antoi tyhjälle taustalle värisevän elämän. Siru laski vinon suorakulmion raitoja ylhäältä alas. Vertaili valon ja varjon mittelöä. Jos ei ottanut huomioon ylintä ja rajatonta raitaa, valo nujersi varjon.

Sama uni oli toistunut jo kahdesti ja luikerrellut sairaalavuoteeseen yön viimeisinä hetkinä. Unesta valveille siirtyessä, ikään kuin kahden todellisuuden lomassa.

Unessa hän kulkee avojaloin ja antaa jalkojen läpsyttää kuhmu-
raisia nupukiviä. Kivet ovat jalkapohjia vasten viileitä ja varpaat vasta lapsen. Aurinko ja merivesi kiristelevät olkapäitä ja taivas on tavattoman sininen. Värikkäiden kivitalojen seinustoilla kiemurtelee köynnösrusuja. Hän saapuu talolle, jonka ikkunaluukkuihin on kaiverrettu sydämen muodot. Maali tuoksuu tuoreelta, ja kun hän painaa peukalonsa seinää vasten, siihen jää pieni pyöreä jälki. Ylimmällä portaalla on saviruukku, jossa kasvaa kullankeltaisia ruusuja. Hän työntää nenänsä suurimpaan kukintoon ja tuntee tuoksun, vaikka unessa aistit nukkuvat. Hän istuu portaalle ruusujen viereen ja kietoo rantapyyhkeen ympärilleen. Merituuli puhalttaa talojen välistä suolaisia henkäyksiä.

Kun Siru säpsähti hereille, hän tiesi kuuluvansa maisemaan, jota ei ollut milloinkaan nähnyt. Solahtavansa kadulle, jota pitkin ei ollut koskaan kulkenut. Hän tunsi tuoksun sieraimissaan. Huumaavana ja makeana niin, että vesi herahti kielelle ja poskien sisäpintaan.

Se oli ristiriitaista ja kummallista, sillä Siru ei pitänyt ruusun tuoksusta. Haju sai tavallisesti aikaan päänsäryn. Se muistutti lapsuuden tahmeista ruusunmarjan siemenistä ja aniliininpunaisista terälehdistä, joista puristettiin pulloon pistävän hajuista uutetta. Haju kuljetti toiseenkin muistoon, kaukaisiin hetkiin, jolloin halvalta hajuvedeltä tuoksuva lastenhoitaja veti hiuksista voimalla ja sanoi, että Sirun oli syötävä lisää maksaa, jotta kasvojen kalpeus katoaisi.

Aikuisiällä Siru ei sietänyt ruusuntuoksua missään muodossa, parfyymeissa, saippuoissa, kukka-asetelmissa. Nyt tuoksu tuntui humalluttavalta, ja hän olisi tahtonut varastoida päihdyttävän aromin sisuksiinsa.

– No mutta miten täällä voidaan?

Huoneen ovi oli singahtanut auki, ja hoitaja puhui nopeasti ja ilman taukoja. Hän katsahti Siruun virkkeensä päätteeksi ja avasi pyöreille kasvoilleen hymyn.

– Näytät paremmalta. Toin vispipuuroa ja mustikkamehua niin että on voimia lenkille. Pieni kierros käytävässä. Ehkä jo ensi viikolla kevyet porrastreenit niin saat huomata olevasi kuin uusi ihminen.

Siru kohottautui istumaan ja nosti jalat sängyn lasketun kaiteen yli. Aamu oli ensimmäinen vuodeosastolla.

– Viimeksi kun nousin portaita, olin pyörtyä puolivälissä. Askelmia oli kymmenen.

– Se oli kuule ennen mutta nyt kaikki tulee olemaan toisin.

Siru otti hörpyn mehusta ja upotti lusikan hyllyvään marjapuuroon.

– Ihana talvisää ja kuulas taivas.

Hoitaja väänsi sälekaihtimet niin, että valo ampaisi valtoimenaan huoneeseen.

– Tänään käydään suihkussa. Ja pääset eroon taas yhdestä laitteesta. Lääkäri irrottaa tahdistimen ja elektrodit ja sitten luotetaan omaan pumppuvoimaan, hoitaja selosti. – Kriittisin vaihe taitaa olla nyt ohi.

Siru nyökytteli päätään muttei sanonut mitään. Hän ei päästäisi suihkuun enää ketään. Se oli nöyryyttävää. Antaa vieraan ihmisen koskettaa alastonta ihoa käsillään. Mikään ei ollut niin intiimiä kuin iho. Hän hengitti huoneen steriiliä ilmaa ja asetti oikean kämmenensä sydämen päälle. Hän tottuisi. Hän tallensi ihoonsa rytmin. Rummutti rintaansa sormillaan tahdin.

– Joku lähetti muuten kukkia.

Nainen katosi hetkeksi käytävään ja palasi mukanaan lasimaljakko, jossa oli valtava kimppu neilikoita.

– Kaikkia kevään värejä, kuin D-vitamiiniruiske.

Hoitaja nosti ryppyisiä kukintoja kohti Sirua.

– Mihin tahdot nämä?

Siru kallisti päätään.

– Ehkä pieneen neliön malliseen kanvaasiin, hän vastasi ja hoitaja kurtisti kulmiaan.

– Opetan kuvataiteita, Siru selitti ja ikävöi äkkiä oppilaitaan. Tunteja, kun sai upottaa siveltimeen öljyväriin ja vetää kankaaseen ensimmäisen piirron.

– Maalaatko myös itse?

– Eniten kesäisin ja varsinkin syksyllä. Kun valo on lämmin. Useimmiten kuitenkin salaa. En ole erityisen lahjakas, Siru irvisti.

– Joku sanoi, ettei ole olemassakaan erityisen lahjakkaita ihmisiä, on vain päättäväisyyttä ja pitkäjänteisyyttä, hoitaja sanoi ja asetti maljakon ikkunalaudalle.

Siru avasi kukkien mukana tulleen kirjekuoren ja veti esiin kaksiosaisen onnittelukortin. Pahvissa oli piirroskuva jääkarhusta, joka piteli sylissään pulleaa sydäntä. Kortissa luki *Hyvää syntymäpäivää* ja sen oli allekirjoittanut kuusi ihmistä.

